délky rozřízne a popíše: jak jest veliká, jaké jest barvy, jak jest tuhá a jak jinak vyhlíží, i ohledá se blíže, zdali úrazy snad až do ní pronikly.

§. 84.

Při žaludku dlužno přede vším pozorovati: zdali leží pravidelně nebo nepravidelně a jaká toho jest příčina; zdali jest žaludek neobyčejně veliký aneb značně malý; zdali jest celý rozšířen aneb jen částečně, a to buď na slepém konci aneb na jiných částkách; zdali má nepravidelný tvar, pocházející od stažení kruhovitého, kteréž se nafouknutím odstraniti nedá, aneb zdali nepravidelnost tvaru pochází od jízev. Dále má býti hleděno: zdali jest zevnitřně na povrchu hladký, bledý, všelijak červený; zdali jsou na něm rozličné chorobní zplodiny při popsání pobřišnice udané; zdali jest žaludek přirostlý a v jakém spůsobu jsou nalezeny jeho větší cévy.

Na to rozstříhne se žaludek od dvanáctníku podlé malého oblouku až do jícnu, při čemž si všimnouti třeba, jak tlusté má stěny. Jsouli stěny tlustší anebo tenší, má se hleděti na to: zdali jsou všudy stejně takové aneb jenom na jednotlivých a na kterých místech; zdali to pochází od proměn blány slizné a vrstvy vaziva, ležícího pod blánou sliznou nebo od proměn blány svalnaté a pobřišnice anebo od hmot chorobních, složených mezi tyto vrstvy. Dále buďtež ohledány látky v žaludku, při čemž náleží hleděti: jestli tu příliš mnoho plynů a tekutin; jaká jest strávenina a mnoholi jest jí, zdali jsou k ní snad přimíchána cizí a podezřelá tělesa. Jestli v žaludku krev, budiž udáno: mnoholi jí je, zdali jest tekutá, sražena nebo spatřiti, zdali jest proměněna ve hmotu červenohnědou aneb černou; také se má hmota v žaludku barvy čokoládové a jestli podobná usedlině kávové neb inkoustové; a má se vyšetřiti, odkud vše to, co se nalezlo, pochází. Rozumí se samo sebou, že nelze ani jiných hmot v žaludku nalezených opominouti, jako jsou: žluč, kameny žluční, lejnovina, hlísty a tělesa neobyčejná, jež byl ohledávaný polkl. Když se věci tyto vyndají, prohlíží se blíže blána slizná a zvláště hlen, jenž ji pokrývá, i udá se: jestli ho málo či mnoho; jestli bílý, mléčnatě zakalený, ke hnisu podobný, prozračný, tuhý, rosolovitý; jestli smíšen s krvavými vlákny aneb s krví ve spůsobu na hoře udaném rozmíšenou. Po tom se popíše: jak vypadá sama blána slizná; zdali jest hladká, bledá; máli na sobě obyčejné řasy; jestli všudy stejně aneb jenom místy jasně nebo temnárudě barevná; zdali jest břidličnatě sivá neb jinak barvitá; zdali jest poseta drobnějšími nebo většími, zakulatělými nebo jinačími krvácejícími místy aneb podobnými vřídky; zdali jest útlá; dáli se snadno svléci, zdali tuhá, tlustá, neobyčejně pevná; jsouli na ní větší vředy, ježto provrtaly buď jednotlivé buď všechny její vrstvy, i jaké tyto vředy jsou. Pak náleží udati: jsouli stěny rozměkčeny; které blány, mnoholi jich, jak daleko, na kterých místech a v jakém spůsobu jsou rozměkčeny, zdali rozměklost tato nepochází z rozmíšení